הוה מודינא ומפטרינא. דפלגא מקא קנסא ומודה בקנס פטור:

רישה הין רשות משנה. בתיובתה מייתי לה המחי קתני רישה

כשהועד בבית בעלים והזיק בבית שואל חייב באותה נגיחה כזק

כמינך כו'. לא שלך היה ולא מהרת

בשמירתו: רישה נמי רשות משנה.

כלומר חד תנא הוא ולתנא דרישא

ס"ל נמי הך דסיפא דרשות משנה

ורישא משום הכי הרי הוא בחזקתו

שאין כאן שינוי רשות שכל מקום

שהולך שם בעליו עליו: מהו לגבי

מובח. שגבי נוגח ברלון והמית אדם

פשיטה לן דפסול כדלקמן: מן

הבהמה. ממקלת בהמות ולא כולן:

להוליא רובע ונרבע. ע"פ עד אחד

או ע"פ הבעלים שלא נסקל דפסול

לגבי מזבח: את הנעבד. שעשאו

ע"ו והשתחוה לו: המוקלה. שייחדו

להקריב לע"ו: הנוגח. שהמית את

האדם ע"פ עד אחד או ע"פ בעלים

ונפטר מן הסקילה: אם נאמר רובע

למה נחמר נוגח. הרי שניהן שוין

בעבירה לענין סקילה במקום עדים:

רובע עשה בו חונם כרלון. דנרבע

אנום הוא ונסקל כרובע דכתיב ואת

הבהמה מהרונוס: נוגח לא עשה בו

אוגם כרלוו. דכתיבו כי יגח ולא

שיגיחוהו: רובע אינו משלם כופר.

לקמן מפרש: לאו לקרבן. דלענין

. דפשיטא

לו א מיי׳ פ״ב מהלכות מלוה ולוה הלכה

ועיין במ"מ סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי פו סעיף ל: יו. לו ב מיי׳ פ"ד מהל' נוקי ממון הלכה ט: לח ג מיי׳ שם פ״י ם ועייו במ"מ ופ"ו

הלכה ה: הלכה ה: לש ד מיי' פ"ד מהלכות איסורי מוצח הלכה ג סמג לאוין שיו: מהוזח מיי א ופ"ג הלכה ו סמג

הלכה ה:

רבינו חננאל

משום דא"ל כי היכא דמשתעבדנא לדידך הכי נמי משתעבדנא להאיך מדרבי נתן דתניא רבי נתן אומר מניין לנושה בחברו וכו׳. פסק רבינו חננאל זצ״ל בשמעתין דהלכה שמוציאים מזה כר"ו יווחוים לזה וכלכד שידוע ונותנים /.... האמת שחייב לו עדיין ללוה שלו למחול ללוה שלו כדי ולהפסיד למלוה שלו כדי שלא יגבה ממנו. **תניא ר׳** נתז אומ׳ מנייז לנושה בחבירו וכו', וקימ' לן כר' נתן. והני מילי בדליכא חששא כלל דילמ' פרע ליה בעל חוב דיליה, אבל היכא דאיכא למיחש חיישי ולא ספקי. אצטדין. פי׳ אחר שלא למעלה מושב שחוקקיז לפני המלכים שמביאין בהמות מלומדין למלחמה כגון אריות ונמרים ונחשים ושוורים ומשסים זה על זה להלחם אלו עם אלו וכולם עם אדם ואדם עם כולם. שור האיצטדין רב אמ' כש' לגבי המזב', והילכת' כוותי׳ דהתני׳ כוותי׳ הא רתני׳ ר׳ (ישמע׳) [שמעון] אומ' רובע אינו משלם, אוקמ׳ אביי בדרבעא ולא . קטלה כגון שהיה רובעה בעל כורחה ובתר דאלבשה יצר ותקפה יצרה, אתרו בה סהדי וקיבלה התראה, ואישתכח דמעיקרא בעל כורחה היא ו מציקו א בעל כוו זוה היא וכאילו הוא קטלה, וכי האי גוונא אמר אביי אינו משלם כופר. אבל רבעה וקטלה אע״ג דלא מתכוין . להזיק משלם הכופר כמה רמשלם רגל שדרסה על תנוק בחצר הניזק והרגו בדאמר בסוף פרק כיצד הרגל, והתם עיקר (והכי וווגל, וווונט פיקו (וווכ אימרא) [והכא מימרא], וקיימא לן כדסלקא במקר׳ עיקורה, ותו דאמ׳ לקמז מועד שלא בכוונה משלם כופר, ולא חיישי׳ להא

דרבא. דאיכא למימר רבא

טעמא דר' שמעון קא מפרש וליה לא סביר' ליה.

מהו דתימא כמאן דקטלה

דמי קמ"ל. פר"ח ז"ל

קפץ עליה ואלבשה יצר.

אי תם הוה מודינא ומפמרינא. הך פירכא ליתא למ״ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים חייב וכי קאמר אפילו למ"ד פלגא נזקא ממונא ה"ה דהו"מ למפרך אפילו למ"ד פלגא נזקא קנסא ולמ"ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים חייב לימא ליה אי תם הוה שלם: **סברא**. קשיא אהדדי ומי ששנה זו לא שנה זו: לאו כל

מעריקנא ליה לאגמא אלא חדא מינייהו נקט וא"ת והאיך יכול לטעון אי תם הוה מודינא אי תם הוה מעירקנא ליה הא קמן שלא הודה ולא הבריח אע"פ שהיה סבור שהיה תם וי"ל דמיד אחר נגיחה הוגד לו שהוא מועד וא"ת לישני כגון שיש עדים שלא הוגד לו משעת נגיחה עד שינא לב"ד ואפ"ה לא הודה ולא הבריח הא לא שכיח ועדיפא מיניה קמשני דקדם ב"ד ותפסוה:

הוה מעריקנא ליה לאגמא. מימה מה טענה היא זו א"כ היה עושה שלא כדין ובשלמא לרבי ישמעאל דאמר ח׳ב״ח נינהו ניחא הלת דאיכא למימר דהוה אכלנא ליה התם או מזבנינא ליה ולא הוה אלא כמזיק שעבודו של חבירו ופטור אבל לר"ע דאמר שותפין נינהו אי הוה מעריק היה גחל לו שורו לניזק ועוד דב"ד ינדוהו אם לא ישלם אם יש לו ונ"ל שרולה לומר מתוך דברים אלו שהייתי עושה היה ניוק מתפשר עמי בדבר מועט והיה מוחל לי ונמלא

שהפסדתני כל היתרון: אי הכי בעלים אמאי משלמין ח"נ לימא ליה אתפסתיה לתוראי בו'. וא"ת והרי הוא לא התפיסו בידים דהא קדים ב"ד ותפסוה והוא לא היה יודע שהוא מועד וי"ל דמיד כשנגח היה לו לחוש יותר שמא היה מועד דנהי דקודם נגיחה אין לו לחוש כ״כ לפי שאין הפסד מזומן דשמא לא יגח אבל לאחר שנגח מזומנין ב"ד לתופסו והיה לו לחוש להזהר שלא יפול ביד בית דין: מן הבהמה להוציא הרובע כו'. בתמורה בפ' כל האסורין (דף

כח: ושם) מפרש דגבי רביעה כתיב בהמה ואיש אשר יתן שכבתו בבהמה וגכי נעבד כתיב לשון בקר כדכתיב וימירו את כבודם בתבנית שור ומוקי לה התם ע"פ עד אחד או על פי בעלים דאי איכא עדים בני קטלא נינהו והך ברייתה פליגה התנה דבי רבי ישמעאל דנפקא ליה בפרק אין מעמידין (ע"ז דף כג:) מכי משחתם בהם מום כו' כל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה וע"ז וכן איתא בתמורה (דף כח:) דפליגי: לבה נאמר נוגח. הא דלא קאמר

אם תם הוה מודינא ומפטרינא ואפילו למ"ד פלגא נזקא ממונא נימא ליה אי תם הוא הוה מעריקנא ליה לאגמא אלא הכא במאי עסקינן כגון דאקדים בי דינא ותפסיה אי הכי בעלים אמאי משלמים חצי נזק נימא ליה אָתפּסתיה לתוראי בידא מאן דלא מצינא לאשתעויי דינא בהדיה משום רא"ל אי אהדרתיה ניהלך לאו מינך הוו שקלי ליה ונימא ליה אי אהדרתיה ניהליה הוה מעריקנא ליה לאגמא משום דא"ל סוף סוף לאו מעלייה הוו משתלמי הניחא היכא דאית ליה נכםי היכא דלית ליה נכםי מאי איכא למימר משום דא"ל כי היכא דמשתעבדנא לדידך הכי נמי משתעברנא להאיך מדר' נתן דתניא יובי נתן אומר ימנין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו מנין שמוציאין מזה ונותנים לזה ת"ל יונתן לאשר אשם לו הועד בבית שואל והחזירו לבעלים בעלים משלמין חצי נזק ושואל פמור מכלום סיפא ירשות משנה רישא רשות אינה משנה א"ר יוחנן תברא מי ששנה זו לא שנה זו ∘ רבה אמר מדרישא רשות אינה משנה סיפא נמי

קרבן מיירי: לא לקטלא. יולהכי האמר נוגח לא עשה בו אונס כרצון רשות אינה משנה וסיפא היינו מעמא משום לענין סקילה במקום עדים הלכך אי דא"ל לאו כל כמיגך דמייעדת ליה לתוראי לא מעטיה קרא לענין קרבן לא רב פפא אמר מדסיפא ירשות משנה רישא נפקא לן מרובע אפילו כי עבד ברלון נמי רשות משנה ורישא היינו מעמא משום דלפסול דהא קל הוא מרובע לענין דכל מקום שהולך שם בעליו עליו: ישור קטלא: לא עשה. משמע לא עשה האצמרין אינו חייב מיתה [וכו']: איבעיא בו הכתוב אונס כרלון ומהיכא נפקא ליה להו מהו לגבי מזבח רב אמר יכשר ושמואל אמר פסול רב אמר כשר אנום הוא ושמואל אמר פסול הרי נעבד בו עבירה מיתיבי 2מן הבהמה קילהוציא את הרובע ואת הנרבע מן הבקר ילהוציא את הנעבד מן הצאן ילהוציא את המוקצה ומן הצאן "להוציא את הנוגח אמר רבי שמעון אם נאמר רובע למה נאמר נוגח ואם נאמר נוגח למה נאמר רובע מפני שיש ברובע שאין בנוגח ויש בנוגח שאין ברובע רובע "עשה בו אונס כרצון נוגח לא עשה בו אונס כרצון נוגח משלם כופר רובע אינו משלם את הכופר לפיכך הוצרך לומר רובע והוצרך לומר נוגח קתני מיהת רובע עשה בו אונם כרצון נוגח לא עשה בו אונם כרצון למאי הלכתא לאו לקרבן לא לקטלא הכי נמי מסתברא דאי אמרת לקרבן נוגח לא עשה בו אונם כרצון לאו אונם דידיה כתיב ולאו רצון דידיה כתיב אלא לאו לקטלא: אמר מר נוגח משלם את הכופר רובע אינו משלם את הכופר ה"ד אילימא דרבעה וקטלה מה לי קטלה בקרנא מה לי קטלה ברביעה ואלא דרבעה ולא קטלה האי דלא משלם כופר משום דלא קטלה

הוא אמר אביי לעולם דרבעה ולא קטלה דאתיוה לבי דינא וקטלוה מהו דתימא כמאן למה נאמר נעבד דההוא פשיטא דקיל מכולהו דלאו בר קטלא הוא ובעי קרא ימירא: דיש בגוגח בר'. בחד מנייהו סגי דכיון דלא מפרשי קראי בהדיא הוה אוקימנא ליה בדדמי °ולא שייך למימר שקולים הם ויבואו שניהם דהני חומרות אין שקולות ולא משכחת שיקול אלא בריש מכילמין: **דרבט עשה בו אוגם ברצון.** וא"ת רובע באוגס היכי משכחת לה הא אין קישוי אלא לדעת וי"ל כגון שנחקשה למינו ותקפתו והביאתו עליה: לאר לקרבן. והשתא ה"ק נוגח לא עשה בו אוגס כרצון כלותר השתא נמי שנכתב אין שייך להעמיד פסול קרבן שלו אלא ברצון כענין שיש בו חיוב מיתה הלכך כשלא היה כתוב כלל אין שייך ללמוד אפילו רצון שלו מרובע כיון דלא אפשר למילף בכל עלין בין באונס בין ברצון וא"ת אמאי ס"ד דלקרבן קאמר דפי׳ דחוק הוא כדמוכח בשמעתין ומה קשה ליה אי לקטלא קאמר דשייך שפיר לעשות קולא או חומרא פירכא מקטלא אקרבן כמו שעשה ק"ו מכופר אקרבן וי"ל כיון דלא מפרש בהדיא לענין מה עשה ולא עשה אונס כרלון משמע דלענין קרבן דאיירי ביה קרא קאמר דאי לענין קטלא הוה ליה למימר לא חייב בו אונס כרלון:

ל) [לעיל טו. וש"נ], ב) פסחים לא. גיטין לו. כתובות יט. פב. [קדושין מו... ונדה מא. זבחים פה:ז. [נדם נונו. ופנדם פטין, ה) [ויקרא כ], ו) [שמות כא], ו) צ"ל והכי, ה) [לעיל .r.33

תורה אור השלם ו. והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את יסף עָלְיוֹ וְנְתַן לַאֲשֶׁר אָשַׁם לו: במדבר ה ז דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ואַמרת אַלהם אַדם כי יָקריב מָכֶּם קְרְבָּן לִייָּ מִן הַבְּהַמָּה מִן הַבְּקָר וּמִן הַבְּהַמָּה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹאן תַּקְרִיבוּ ויקרא א ב קרבנכם:

גליון הש"ם

גמ' רכה אמר מדרישא רשות. כעין זה בעירובין ע"ל זכחים דף קג ע"ב]: תום' ד"ה ויש כו' ולא שייך למימר. עיין זנחים ד ע"ב תום׳ ד"ה שקולים:

מוסף רש"י

ליה:

בחלר

פלגא נזקא ממונא. דין הוא שישלמנו ואינו קנס, ונפקא מינה דאי מודה מקמי דאתו סהדי לא מקמי דאתו סהדי לא מיפטר (לעיל טו.) ומשלם על פי עלמו (כתובות מא. בפרק ארבעה אבות (לעיל טו.) פליגי בה, דקסבר סתם שוורים נגחנים הם מודינא כולהו בעי לשלומי דהוה ליה למינטריה, ורחמנא הוא דחס עליה (סנהדרין ג.). ת"ל ונתן לאשר אשם לו. ולח כתב לאשר הלוהו. אלא לאשר האשם שלו. הוא קרן כדאמרינן בהגחל (קי.) למי שהקרן שלו (כתובות יט. וכעי"ז פטחים לא.) לאשר הקרן שלו, ולא כמיב לאשר נושה מכם מן הבהמה, ולא כל נדה מא. תמורה) מן הצאן. קרל כתיב בויקרא ואם מן הלאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים וגו', ודרשינן מן הלאן ולא כל הלאן, וכן כולהו (בכורות מא.). להוציא את הנעבד. שעשלוהו עכודת כוכנים (שם). המוקצה. שחוקלה וחופרש לעבודת כוכבים (שם). הנוגח, את האדם ונוגח דקתני, כגון על פי עד אחד או על פי הבעלים, דמודה בקנס פטור, הלכך להדיוט שרי ולגבוה אסור. לה על פי שני עדים בסקילה הוא ולהדיוט נמי

אסול (נדה מא.).